

DEMOKRACIJA

Uredništvo in uprava:
Gorica - Riva Piazzutta 18
Cena: Posamezna šte. L. 15.—
Naročnina: Mesečna L. 65.—
Za inozemstvo mesečno L. 95.—
Pošt. ček. rač. št. 9-18127

Leto II. - Štev. 44

Gorica - Trst, 29. oktobra 1948

Izhaja vsak petek

Demokracija in enakopravnost

Gorica 28. oktobra 48

Ko smo stopili na plan z našim demokratičnim tednikom in začeli graditi našo politično organizacijo na štirih neporušnih stebrih svetovne demokracije: svoboda besede in tiska, svoboda vere, svoboda združevanja in svoboda pred ustrahovanjem, smo se zavedali, da je edino naše gibanje životvorno in sposobno zagotoviti naši narodni manjšini bodočnost.

Po strašnem polomu, ki ga je doživel italijanski narod, ker se je dal speljati v fašistični totalitarizem, je bilo več kot naravno, da se je odločil vsem diktatorskim gonom in njihovim krivičnim in nasilnim metodam ter se oklenil demokratične miselnosti.

Obsodba fašizma je odprla italijanskemu narodu vrata v krog demokratičnih zapadnih narodov. Če pa hoče v tem zboru imeti veljavo in vplivno besedo, bo moral demokratično načela izvesti do vse polnosti in jih izjaviti v vseh podrobnostih. Ta demokratična načela pa neizprosno zahtevajo, da mora tudi naša manjšina imeti vse pravice, ki koreninijo in izvirajo v demokraciji.

Na žalost pa žive v naših krajih še vedno ljudje, ki se z vso strastjo upirajo, da bi v javnem življenju zmagala demokratična načela. Zadnje nedelje 24. t. m. ob enajstih predpoldne je na Telovadnem trgu v Gorici zborovalo Ital. socialno gibanje (M.S.I.). Tej struji očitajo njeni politični nasprotniki, da je leglo fašizma. Ti očitki očitno niso neopravičeni, kajti poslanec te skupine Robert Mieville in nekateri njegovi pristaši se niso samo izkazali v surovih napadih na nas Slovence, temveč so začeli uvajati znova fašistične manire — poslanec Mieville je pri svojem nastopu pozdravil, poslušalce z rimskim pozdravom — „Posledica tega izzivanja je bila, da nacionalno italijansko mladinsko združenje (A.G.I.), ki sprejema v svojih društvenih prostorih vse nekommunistične poslance in senatorje, ki obiščejo Gorico, g. Mievilleja ni hotelo sprejeti in mu je v posebnem pismu sporočilo, da pobija in bo pobijalo fašizem, pod katero koli krinko se bo skušal znova vgnezditi v deželi.

Ta pojav, katerega z zadovoljstvom beležimo, ni ostal osamljen. Tudi drugi italijanski krogi so se pridružili obsodbi novega fašizma in so odklonili njegove poskusne balončke. Še celo „Il Lunedi“, ki v borbi proti pravim slovenske manjšine prednjači, govori o „bolečih presenečenjih pri volivnih shodih“.

Kommunistično-ofarski podvigi za železno zaveso, ki tukajšnjim nestrpnim elementom mnogokrat služijo v opravičilo za njihove izpade proti nam, naše delo ovirajo in ga spravljajo v slabo luč. Toda to kommunistično-ofarsko šarjenje je sedaj v usodnem precepu in nazaduje, medtem ko si resnična demokracija krepko utira pot in napreduje. Ona je nosilka človečanskih pravic, katerih morajo postati deležne vse narod-

Slovinci! V nedeljo 31. oktobra vsi na volišče

»Kdor v nedeljo 31. oktobra ne gre na volišče, ni Italijan«, naglašajo že nekaj dni italijanski časopisi in napisi, ki jih je dala razobesiti »Lega Nazionale«. Ta poziv, ki je obenem grožnja, je naperjen proti Slovincem, kar dokazuje tudi dejstvo, da sta »Lega Nazionale« in »FUCI« (Zveza italijanskih katoliških visokošolcev) objavili, da bodo izključeni iz združenja tisti člani, ki ne bodo šli glasovat. Isto tudi AGI, to je najbolj nacionalistično usmerjena italijanska mladinska organizacija. Poleg tega pozivajo vse te italijanske organizacije, listi in stranke, naj volivci glasujejo za »nacionalne liste«, in pri tem izrecno poudarjajo, da so tri liste: komunistična, frontaška in naša »proti italijanske«. Hvala lepa, gospodje Italijani, z demokristjani na čelu! Zakaj pa ste vi, demokristjani iskali Slovence, da bi jih stavili na vašo listo? Če je »proti-italijanska« naša zveza z njeno listo, so »proti-italijanski« tudi posamezni Slovinci, ki so na naši listi in od katerih ste vsaj enega iskali in prosili, naj sprejme kandidaturu na vaši listi. Tudi ste predlagali za skrutinatorja našega človeka, zavednega Slovence! Mislili smo, da se nazivate »demokristjane« ker ste ali hočete biti krščanski, pa vidimo, da ste vodje goriškega italijanskega nacionalizma.

To je bilo treba povedati, da bi se naši volivci in volivke ne pustili zapeljati od tistega znaka s ščitom in križem, ki ga nosi demokristjanska lista. Slovinci in Slovenke morajo v nedeljo 31. oktobra paziti na naš znak, na lipovo vejico, in prekrizati štirioglati prostor zraven nje! Pri volitvah 18. aprila je šlo za politične volitve, ko nismo Slovinci imeli zadostnega števila volivcev, da bi lahko volili svojega narodnega poslance. Zato so takrat Slovinci glasovali za demokristjansko listo, da bi tako pomagali pri porazu komunistov, ki so zaslužili našo matično domovino in stremijo za tem, da bo zavojevan ves svet!

Od nedeljskih volitev je odvisna naša usoda

V nedeljo pa gre za upravne volitve, ki so za nas splošno narodnega pomena, ker z uspehom pri teh volitvah bomo lahko dosegli avtonomijo s posebnim statutom. Nismo sami, ki to zahtevamo, Furlani postajajo od dne do dne bolj odločni v zahtevi avtonomije s posebnim statutom in imajo lepo število senatorjev in poslancev, ki zagovarjajo te lepe in zdrave demokratične želje. Občina za občino se v Furlaniji izreka za posebno avtonomijo in tudi

ne manjšine, in tudi naša.

Zato v nedeljo vsi na volišče za lipovo vejico! Podpričajmo z glasovnic pred vsem svetom našo voljo in moč in priborili si bomo vse pravice, ki so povezane z demokratično ureditvijo javnega življenja in nam določajo enakopravnost v vseh uradih, ki poslujejo na naši rodni zemlji.

Polde Kemperle

demokristjanska stranka se je na svojem širšem sestanku v Palmanovi izrekla za avtonomijo s posebnim statutom. Kakšna razlika med goriškimi in furlanskimi demokristjani! Tam napredna demokracija, tu nazadnjaški nacionalizem, ki skriva sovraštvo proti Slovincem!

Zato moramo vsi brez izjeme na volišče in glasovati za slovensko skupnost. Kdor pozna sosedo, slovenskega volivca in volivko, naj skrbi, da gresta na volišče. Omahljivce je treba lepo prepričati, da se nimajo ničesar bati, ker je volivna tajnost zajamčena. V sobici (kabini), kjer bo glasovanje, ni zraven nobenega prav nobenega. Bolnike hrome in druge nezmožne, lahko spremlja drug volivec ali volivka na volišče in jim pomaga voliti v sobici, kjer ostane sama!

Ni brez pomena, da bodo predsedniki volivnih komisij skoro sami sodniki ali sodni uradniki iz Benetk, le nekateri od goriškega sodišča, ki pa so vsi pošteni. Volivna tajnost in nepristranost sta tedaj dobro zajamčeni. Poleg tega pa je na vsakem volišču naš človek, ali kot član volivne

komisije ali kot zastopnik liste. Slovinci volivci in volivke, naj bodo torej brez vsake skrbi in naj storijo vsi svojo sveto narodno dolžnost.

Italijanskega naroda ne sovražimo

Ko terjamo naše pravice, mi Slovinci italijanskega naroda ne sovražimo. Želimo z njim v miru živeti ob medsebojnem spoštovanju jezikovnih in narodno-političnih ter socialnih pravic. Italijanski narod ima tudi zdrave, klene in demokratične značaje, ki bodo znali uveljaviti vsa načela demokracije in zadati udarec tistim goriškim laškim šovinistom, ki iščejo uspehe in stolčke z bruhanjem strupa in sovraštva proti Slovincem. Nekateri so nam do pred kratkim sveto zagotavljali, da so za avtonomijo s posebnim statutom in za odkrito sodelovanje s Slovinci. Sedaj pa vidimo njihova imena na kandidatnih listah, ki nosijo odločen proti-avtonomističen in proti-slovenski program!

Taki značaji, take mežve bodo propadle, morajo propasti!

Slovinci in Slovenke! V nedeljo 31. oktobra vsi na volišče!

Gre za našo narodno čast, za uveljavljanje naših pravic in za dokaz našega obstoja in trdne volje, da se v Gorici ohranimo, razvijamo in procvitamo!

Slovinci in Slovenke, v nedeljo 31. oktobra odgovorite zasramovalcem in zatiralcem našega naroda in našega jezika, da smo tu, da tu ostanemo in da zahtevamo vse naše pravice!

Naš volivni shod

V nedeljo 24. t. m. se je vršil v Gorici naš volivni shod, katerega se je udeležilo lepo število volivcev in volivk. Žal, se je istočasno vršila tudi prireditelj slovenske Marijine družbe, katero je posetilo veliko število slovenskih volivcev in volivk. Pomota je nastala, ker se je mislilo, da bo naš shod predpoldne. Nič hudega, saj vedo, da bodo udeleženci prireditelje itak vsi volili po narodnih smernicah.

Volivni shod je otvoril dr. Sfiligoj, ki je izčrpno orisal nujnost našega nastopa. Potrebno je, da odgovorimo našim narodnim nasprotnikom šovinističnega kova z demokratičnim nastopom, da si naših narodnih pravic ne pustimo od nikogar niti vzeti niti kratiiti. »Slovinci morajo glasovati vsi« - je dejal dr. Sfiligoj - »da bomo dobili lepo število občinskih svetovalcev in na ta način lahko še bolj upravičeno zahtevali avtonomijo s posebnim statutom, za katero se borijo tudi naši sodeželani Furlani.« Gibanje za posebno avtonomijo zavzema vedno večji obseg in so sedaj izgledi za njeno uzakonitev bolj ugodni kot lani, zlasti ker se zanjo potegujejo furlanski senatorji in poslanci. Dr. Sfiligoj je pojasnil z lepimi primeri pomen in praktično važnost avtonomije s posebnim statutom. Toplo je priporočil vsem volivcem, naj z le-

po besedo prepričajo svoje sorodnjake, da gredo glasovati za našo stvar. Zaključil je s tem, da je zbranim volivcem pokazal praktično pravilni način glasovanja.

Za dr. Sfiligojem je povzel besedo Polde Kemperle, ki je nositelj naše liste z lipovo vejico. On je najprej opozoril volivce na nekaj zgodovinskih dogodkov na Goriškem še pod Avstrijo in potem pod fašizmom, ko so se v prvem primeru zvezali Italijani in Nemci na škodo Slovencev in tako dobili večino glasov in vse svetovalce v občinskem svetu. V drugem primeru pa je fašizem ukinil vse demokratične pravice ljudstva in imenoval na občino svoje ljudi, ki niso bili Slovincem nikoli naklonjeni in so bili zvesti pomočniki fašizma pri njegovem raznarodovalnem početju.

Potem je g. Kemperle orisal naš volivni program in povedal volivcem nekaj primerov, v katerih bodo slovenski zastopniki posebno odločno nastopili v občinskem svetu v prid slovenskih občinarjev.

Shod se je zaključil ob splošnem zadovoljstvu naših ljudi. Veseli so bili, ko so slišali kako njihovi sorodniki, njihovi stari znanci, demokratično razpravljajo o političnih, upravnih in socialnih vprašanjih, ki jih zanimajo in tarejo.

Jugoslovanski nar. odbor - Združenim narodom

»Delegati totalitarne komunistične vlade nas nikakor ne morejo polnopravno zastopati.« J. N. O. nam je dostavil spomenico, ki jo je poslal g. dr. H. V. Evatu, predsedniku skupščine ZN. Prav tako je poslal to poslanico tudi g. Spaku, predsedniku političnega odbora skupščine ZN, kakor tudi g. Trigve Liu, generalnemu sekretarju OZN.

Objavljamo jo z velikim zadovoljstvom v upanju, da ji bo posvečena v Parizu pozornost, ki jo zasluži.

Politika odstopanja, ki se je začela v Teheranu se nadaljevala v Jalti, Potsdamu. Lake Successu in Moskvi se bliža v Parizu svojem koncu. Pet dolgih let je ta politika z obžalovanjem, toda vendar žrtvovala toliko milijardnih narodov Evrope, v prvi vrsti narode Jugoslavije in Poljske, zveste prijatelje in zaveznike v miru in vojni.

Ze prvi hip te porazne politike so vsi ti narodi videli, da so bili žrtvovani zaman. Dogodki, ki so nastajali, so v polni meri dokazali, da se ti narodi niso motili. Politika odstopanja ni upoštevala najosnovnejšega dejstva, da so interesi svobode enak; za vse in da nihče nima pravice žrtvovati svobode drugih in pri tem privesiti v opasnost še celo svojo lastno. S politiko odstopanja in popuščenja napram sovražnikom svobode ni samo ostalo razočaranje toliko in toliko poštenih ljudi, ampak kar je še huje, padlo je število svobodnih narodov in nevarnost suženjstva je s tem prišla do mej še ostalih svobodnih držav.

Tako je politika odstopanja, žrtvujoče druge narode, postala politika popuščenja svojih lastnih interesov, svoje samostojnosti, svoje lastne svobode. Tako je postalo to, kar je bilo zaslužnjem narodom že jasno, očitno in razumljivo tudi svobodnim narodom.

In res, kaj so dosegli s politiko odstopanja? Kakšni so bili rezultati? Bili so porazni.

Sovjetska zveza je podjarmila Jugoslavijo, Poljsko, Bolgarijo, Romunijo, Madžarsko, Češkoslovaško in Baltske države. Avstrija in Finska se borita za življenje. Grčija vodi državljansko vojno brez kraja, Turčija je v stalni mobilizaciji. Skoro polovico Nemčije s prestolico vred ječi pod jarmom Sovjetske zveze. V vsej ostali Evropi krepki Sovjetska zveza svoje pete kolone, ki imajo nalogo zavirati obnovo Evrope. Azijski kontinent je delno že zgubljen; delno tik pred padcem. Znaki iste aktivnosti se opažajo po celi Afriki in do gotove mere tudi že na Ameriškem kontinentu.

Od časa navala barbarov na Rimsko cesarstvo še nikdar ni bilo civilizirno človeštvo v večji nevarnosti, kot je to danes pred navalom komunizma.

Sedanja borba za Nemčijo pomeni za vse: robstno ali svobodo. Kdor kolj ne vidi te resnice, drvi v svojo lastno pogubo. Tega tragičnega problema nikakor ne more rešiti en sam narod, pa naj je še tako velik in močan. Ta problem lahko rešijo samo s skupnimi napori vsi narodi, to je v mejah in izven mej sovjetskega satelitskega sistema. Tega problema nikakor ni možno rešiti samo z materialnimi napori. Marshallov plan in vsi poizkusi obnove v še svobodnih deželah bodo ostali brezuspešni, če se bo razdiralno delo Moskve nadaljevalo. V prvi vrsti je potreben skupni moralni napor. Moralna ustava,

porušena s politiko odstopanja, mora biti zopet vzpostavljena. Treba je osnovati novo veliko zvezo vseh miroljubnih narodov, ki naj zajame svobodne in podjarmljene narode proti skupnemu napadalcu. Vsi ti narodi so si zvesti skupne borbe za vsem enake ideale svobe.

Mi apeliramo na skupščino Združenih narodov, naj pozove vse te narode k združitvi skupnih naporov, da rešijo svobodo človeštva. Skupščina Združenih narodov lahko to napravi sklicujoč se na dejstvo, da so komunistični, totalitarni režimi nasprotni načelu svobodnih narodov in človeka, postavljenim v Atlantski listini in listini Združenih narodov.

Upoštevaajoč ta dejstva, delegati komunističnih, totalitarnih vlad nikakor ne morejo polnopravno sodelovati pri delu Organizacije združenih narodov in bi morali njihova mesta zasedati predstavniki podjarmljenih narodov. Samo na ta način bi OZN lahko dosegla moralno edinstvo sveta. Za to edinstvo je glavni pogoj in porok, da se svet upre komunistični opasnosti, ki preti in skuša izvojevati; končno zmago.

Sl. Jovanović, Jov. Banjanin, V. Vilder, dr. M. Gabrilović, R. L. Knežević, K. Lj. Miletić

Od srede do srede

21. OKTOBRA: Obisk ameriškega zunanjšega ministra v Rimu je služil samo prizadevanjem za mir, trdi edina razlaga, ki jo o tem dajejo Italijanski odločujoči krogi. — Ameriški vojaški guverner v Nemčiji general Clay, je dopotoval v USA na razgovore glede Berlina. — Združene države so v zadnjih osmih letih dale raznim narodom približ. 66 milijard dolarjev podpor (skoraj 40 tisoč milijard lir). — Uvedba obrsednega stanja v Južni Koreji, kjer so komunisti začeli vstajo. — Ameriško letalo na raketni pogon »Sx 1« je doseglo blazno brzino 1600 km na uro. — Zahodni zastopniki v Parizu izjavljajo, da so njihove države pripravljene uinakniti obtožbo proti Sovjetom, če ti prekršijo zaporo nad Berlinom. — Oboroženi spopadi med policijo in med stavkujočimi rdečim rudarji v Franciji. — Grški komunistični uporniki so letos izgubili 25.600 mož. Od tega je bilo nad 10.000 ubitih, nad 7.000 ujetih, prav toliko jih pa pogrešajo, pravi uradno poročilo iz Aten.

22. OKTOBRA: Po podložniških državah so začeli zbirati denar za stavkujoče komuniste v Franciji in Italiji. — Španija bo takoj stopila na stran zahodnih sil, če bi prišlo do vojne proti komunističnim državam v Evropi, je govoril španski konzul v Montrealu (Kanada). — Amerikanci bodo branili Korejo pred komunisti prav tako odločno, kakor bi branili Kalifornijo, je izjavil ameriški vrhovni poveljnik na Japonskem, general Mac Arthur. — Varnostni svet Združenih narodov je začel razpravljati o posredovalnem predlogu malih držav za sporazum o Berlinu. — Spopadi med policijo in stavkujočimi rudarji v Franciji se spreminjajo v prave bitke, ki kažejo, da imajo komunisti enotno vojaško vodstvo. — V Varšavi je umrl poljski primas kardinal Hlond, velik prijatelj Slovencev, med katerimi je kot mlad salezijanec prebil več let. — Važna seja francoske vlade, na kateri so sprejeli proti rdečim rovarjem izjemne policijske in vojaške ukrepe, so zelo podobne pravemu vojnemu stanju.

Od srede
do srede

23. OKTOBRA: V Romuniji mečejo iz partije in zapirajo vse komuniste, ki simpatizirajo s Titom. — Finski notranji ministri je napovedal odločen nastop proti komunistom, ki s svojevolskimi stavkami zavirajo redno gospodarsko življenje. — Poljska socialistična in komunistična stranka sta se združili — ko so iz socialistične stranke izključili in pozaprti vse tiste, ki so združili nasprotovale. — Praški nadškof, kardinal Beran je dopotoval v Vatikan. — Rudarska stavka velja Fravcijski vsak dan 3 milijone dolarjev — kolikor dobe Francozi na dan po Marshallovem načrtu, — poleg škode, ki so jo komunisti povzročili s poplavo rudnikov.

24. OKTOBRA: Po vsem svobodnem svetu, zlasti v Ameriki, praznujejo dan Združenih narodov. — Pri izbiranju članov za mednarodno sodišče v Parizu je Amerika glasovala za jugoslovanskega kandidata Zoričiča. Sovjeti pa so pri dveh glasovanih nastopili proti njemu. — Poskus atentata na nemškega generala Seydlitzja, ki organizira komunistično policijo na sovjetskem področju v Nemčiji. — Sovjeti skušajo povsem zapreti mejo proti podložniškim državam, ker beži vedno več ljudi iz Sovjetije tja. — Češki listi odslej ne bodo več smeli objavljati oglasov, skrčiti bodo morali poročila o vsem, kar je res zanimivo, ter se bodo morali ravnati docela po sovjetskem tisku, je sklenila sedanja vlada v Pragi. — Titov zunanji minister Kardelj je dopotoval iz Pariza v Beograd.

25. OKTOBRA: Preiskovalni odbor Združenih narodov za Balkan je znova obtožil Albanijo zaradi podpiranja Markosovih razbojnikov. — Francoska vojska in policija sta zasedli najvažnejše rudnike v severni in srednji Franciji. Stavkajoči so se povsod brez boja umaknili. — Romunija prosi za sprejem v Združene narode. — Sestanek zunanjih ministrov zahodnoevropske zveze v Parizu. — Sovjeti so z vetom odklonili posredovalni predlog za rešitev berlinske krize in s tem podrl vse upe za pametno poravnava tega spora.

26. OKTOBRA: Titovo trgovinsko odposlanstvo je odpotovalo v Moskvo, da se bo tam skušalo pogajati za podaljšanje sedanje trgovske pogodbe s Sovjeti. — Bivši ameriški poslanik v Moskvi in Parizu, Bullitt, je prestopil v republikansko stranko v protest proti Trumanovi nejasni in neodločni politiki do Sovjetov. — Romunska rdeča vlada obtožuje Vatikan, da se meša v romunske notranje zadeve. — V Zagrebu so obsodili na smrt bivšega vrhovnega poveljnika hrvaškega letalstva. — Anglija je od USA dobila novih 310 milijonov dolarjev posojila. — Politični odbor Združenih narodov je zavrnil titovski predlog, naj bi bil pri razpravi o Grčiji navzoč tudi zastopnik razbojniškega poglavarja Markosa. — Francoska vojska in policija v glavnem brez boja izganjata stavkajoče komuniste iz zasedenih rudnikov. — Pogreb poljskega primasa kardinala Hlonda v Varšavi ob udeležbi 250.000 ljudi. — Sovjeti so odpovedali sporazum o letalskem prometu z Berlinom ter zahtevajo, da se mora zavezniško letalstvo zdaj držati samo sovjetskih predpisov.

27. OKTOBRA: Osebe Titovega poslanstva v Budimpešti je odstopilo v protest proti sedanji politiki jugoslovanske partije. Titova vlada zahteva, da ji Madžari uporne kominformiste izročijo. — Ameriški zastopnik Dulles je pri Združenih narodih ostro napadel komunistični nauk, češ da očitno nasprotuje načelom OZN. — Francoska policija zapira in pripravi izganja iz države vse tuje,

Nabrežina - nov mejnik v razmahu slov. dem. gibanja

ZBOROVANJE

Brez vsake hrupne propagande, brez lepakov, brez vsiljivega trobentanja po časopisju je v nedeljo 24. oktobra popoldne do 600 zavednih Slovencev in Slovenk napolnilo prostorno dvorano kina v Nabrežini kjer je Slovenska demokratska zveza za STO napovedala svoje zborovanje za nabrežinski okraj.

Za Mavhinjami in Opčinami je prišla na vrsto Nabrežina, za Trstom in Opčinami največje središče slovenske delovnega življa na Svobodnem tržaškem ozemlju.

Zbor v Mavhinjah predstavlja začetek našega javnega nastopanja. Prireditelj na Opčinah je pokazala, kako pravo spoznanje in pogum prodirata vse širje med slovensko ljudstvo na Tržaškem. Zborovanje v manjšem v Nabrežini pa je z veličasno udeležbo domačinov, zlasti kmetov in delavcev, prepričljivo ter neizpodbitno dokazalo, da je svobodna demokracija na nezadržnem pohodu, iz katerega se mora roditi samo zmagaja.

Pogled na nabito polno dvorano in galerijo je nudil jasno sliko tega, kar hoče biti Slovenska demokratska zveza: ne organizacija enega samega sloja za boj proti drugim stanovom, ki prav tako sestavljajo slovensko narodno društvo, marveč politična predstavništva vseh Slovencev kmetov, delavcev, obrtnikov, meščanov, razumnikov.

Vsi ti so se v nedeljo zbrali v Nabrežini okoli skupnega simbola — neomadeževanih slovenskih zastav, ki so tvorile pomenljiv okvir praporu svobodne tržaške države na odru. Pogled nanje in pa slovenske pesmi, ki so donele iz zvočnikov, so vsemu razpoloženju dajale še posebno slovesnost.

In kako tudi ne, saj je po dolgem, dolgem času prišel tudi za ta kraj praznik svobode, ko so vsi tisti, ki jim je do resnice, lahko prišli brez strahu poslušati, svobodno besedo svobodnih ljudi. Nepotrpežljivo so pričakovali, kdaj se bo prikazal prvi govornik ter povedal, kdo smo in kaj hočemo.

ki sodelujejo pri sedanjih nemirih. — Zunanji ministri Zahodne zveze so v Parizu razpravljali o medsebojnem vojaškem sporazumu, o ustanovitvi politične in obrambne zveze držav, ki leže ob Atlantskem morju in o ustanovitvi odbora za evropsko federacijo. — Silno ogorčenje zaradi zakona o ureditvi koncentracijskih taborišč za opozicionalce na Češkem. — Ameriški, angleški in francoski zunanji ministri so znova povabili Sovjete, naj se o Berlinu pogajajo z njimi izven Združenih narodov. — Nemški general Schreiber, član vrhovnega poveljstva tako imenovane »Svobodne nemške armade«, ki so jo ustanovili Sovjeti iz bivših vojnih ujetnikov, je pobegnil k Amerikancem. — Zveza angleških delavskih strokovnih organizacij je napovedala odločen boj proti komunistom vsepovsod. — Titova vlada je v Rimu protestirala proti odklopanju italijanskih policijskih bataljonov, ki so sodelovali pri napadu na Jugoslavijo, češ da taka odklopanja dajejo potuho italijanski napadalnosti. — Tito je svojim diplomatom v tujini naročil, naj z vsemi silami cepijo in razkrajajo vrste mednarodnega komunizma, izjavljajo odpadli uslužbenci jugoslovanskega poslanstva v Budimpešti.

nas Slovence pri miru. Čas je že, da končno razumejo, da so za vselej izgubili politično in moralno legitimacijo, da bi zastopali tu Slovence in demokracijo.

Takoj ob začetku našega gibanja smo se postavili na stalnišče postopenega sodelovanja z našimi italijanskimi sodržavljanji, ker se zavedamo življenjske važnosti, ki jo ima ta politika za mirno sožitje med obema narodoma. Tega cilja nismo nikdar izgubili izpred oči. Zlasti ne v zgodovinskem trenutku, ko se morajo vse demokratske sile sveta združiti v tej borbi za življenje in smrt proti komunistični poplavi Italijani naj se zavedajo, da se mi dejansko borimo tudi za nje, ko tu v prvi liniji branimo našo svobodo, naše demokratske ustanove in naš narodni obstoj.

Tudi Zavezniška vojaška uprava mora v skupnem interesu s svoje strani posredovati, da bo olajšala razumevanje in sožitje med Slovani in Italijani v Trstu ter da bodo Slovani čimprej dobili nazaj pravice, ki jim jih je ugrabil fašizem.

Govori dr. Vesel

Rojaki in rojakinje!

Vi Nabrežinci, Mavhinjci in Devinci živite že stoletja kot priklenjeni na to skalovje ter v postu svojega obraza dolbete iz njega svoj vsakdanji kruh.

Vj klesarji, ki ste strokovnjaki v svoji umetnosti klesanja in ki ob prvem udarcu z dletom takoj ločite plemeniti kamen od slabega. Vi klesarji — poudarjam — ste takoj razumeli, da je naše gibanje tisto, na katero je čakalo ljudstvo, da bi zgradilo tisto veličastno palačo, ki se imenuje — dom svobode, demokracije in slovanstva.

Naša brezkompromisna borba proti komunizmu — to je proti najbolj barbarskemu, najbolj suženjskemu in najbolj terorističnemu sistemu, kar jih pozna zgodovina — ima vsak dan večje uspehe. Zakaj? Zato, ker se mi borimo za svobodo in človečanstvo, za slovenstvo in slovanstvo, komunisti pa za terorizem političnih policij, za vklepanje našega kmeta in delavca v verige kolhozov in sovhozov ter za razredno borbo hujškanja brata proti bratu.

Gre za dva načina življenja: Komunisti hočejo razredno borbo, ki je hudičeva iznajdba za razrušenje družbe in za pripravo svetovne revolucije. Mi pa hočemo enotnost naroda, ki temelji na sodelovanju vseh stanov, kmeta, delavca, meščana in izobraženca, vse za izboljšanje socialne in kulturne ravni našega naroda.

Demokracija je — mati domovine. Enako skrbi za vse otroke ter jim enako delj svobodo, človečanske pravice in socialno pomoč. Mati domovina je tako vrhovna vez solidarnosti med vsemi stanov in člani naroda.

Zato je tudi demokracija brezbarvna: Ni rjava, kot so zahtevali nacisti za tako imenovani nemški Herrenvolk; ni črna, kakor so oznanjevali fašisti za ustvaritev svojega imperia; ni niti rdeča, za kar jo prodajajo komunisti z namenom, da bi podjarmili ves svet. Demokracija je nasprotno samoena ter je svetla kot sonce, ki vse razsvetljuje in vsemu daje življenje. Njen cilj je vzgoja človeka, da bo zdrav moralno in fizično. Komunizem je kljub vsem grožnjam in krvavim zločinom v Evropi na prelomnici in že pada v zaton. Močan dokaz zato nam je tudi spor med Titom in Moskvjo.

Ta spor je imel porazne posledice tudi med tukajšnjimi komunisti. Rdečo fronto na Svobodnem tržaškem ozemlju je razbil v dve čredi. Priče smo razpadanju rdeče fronte, ki jo nesejo k pogrebu ob zvočku psovk, ki si jih izmenjavajo med sabo vidalijeveci in bačibeveci.

Po vseh katastrofah in škodah, ki so nam jih povzročili Babič in njegovi, bi bil že čas, da pustijo

italijanskih strank, da bi razdvojili in s tem oslabili slovenske demokrate, se bodo razbili ob naši povezanosti in skupnemu nastopanju ne samo tedaj, ko gre za borbo proti Babičevemu in Vidaličevemu komunizmu, v borbi za naše narodne pravice, za vero in za druge moralne vrednote našega naroda, ampak tudi tedaj, ko gre za borbo in obrambo Svobodnega tržaškega ozemlja. Pri bodočih volitvah bodo slovenski demokrate pokazali tudi v dejanjih to enotnost. Govorniku so zborovalci živahno ploskali.

Govori g. Milič

Za Stakom Kozmino je govoril ALEKSANDER MILIČ, ki ga je občinstvo pozdravilo z živahnim ploskanjem. V svojem občinstvenem govoru je govornik naznanil, da se pripravljajo slovenski svobodni sindikati, ki bodo posvetili vse svoje sile organizaciji slovenskega delovnega ljudstva na STO in varstvu njegovih socialnih pravic. Oni bodo skrbeli tudi za kulturno izobrazbo slovenskih delavcev in za njih gospodarski napredek, tako da bo gospodarska raven slovenskega delavnega sloja šla navzgor in ne navzdol. V svojih daljnjih izjavah se je govornik dotaknil krivic, ki se danes gode slovenskemu narodu in Slovanom sploh na tem ozemlju. Kritiziral je novi zakon o osebnih izkaznicah, novi volivni zakon, postopanje nasproti Slovincem ravno ob času vpisovanja otrok, ko so se morali slovenski otroci v Trstu vpisovati na ulici, ker jim je bila šola po krivici zaprta. Vse te krivice izvirajo iz fašistične totalitarne miselnosti, ki bije v obraz vsaki demokraciji in svobodi.

Zlasti je treba sedaj spremeniti določbe glede rezidence, glede osebnih izkaznic, glede delovnih knjižic in končno glede volitev. Prav tako je treba ukiniti fašistične zakone, ki omejujejo trgovska in industrijska dovoljenja. Pravilno in enako je treba nadalje razdeliti mesta v državnih in občinskih uradih, ki so zdaj nekaj izključen fevd Italijanov.

Rojaki, pozivamo vas, da ne greste še po nove osebne izkaznice, ker so zdaj ravno v teku pogajanja. V kratkem Vas bomo ponovno obvestili o zadevi ter Vam dalj navodila. Zakon glede volitev moramo prav tako obsoditi, ker je proti podobnim zakonom v kateri koli državi. Nobena država namreč ne daje volivne pravice ljudem, ki nimajo državljanstva. Zato je treba zakon glede tukajšnjih volitev spremeniti in določiti, da ima volivno pravico le tisti, ki je stalno bival v Trstu 10. junija 1940 in ki je tako v smislu mirne pogodbe postal pravno državljani Svobodnega tržaškega ozemlja. Tudi rok za prizive, če je kdo izpuščen iz volivnega imenika, je treba podaljšati. Slovenska demokratska zveza Svobodnega tržaškega ozemlja bo nastopila na volitvah s samostojno listo. Ustanovili bomo takoj centralni volivni urad na našem sedežu v Trstu, kjer lahko vsi dobite pojasnila in nasvete. Ustanoviti pa je treba tudi takoj po vseh občinah volivne odbore.

Rojaki in rojakinje! Naloge, ki stojijo pred nami, so težke, toda izvedljive. Potrebno je le enotnost in pogum. Čas je že, da Slovenci prenehamo plačevati svoj krvni in materialni davek raznim ideološkim sporom, ki so tuji naši tradiciji in narodni duši. Čas je že, da se vsi Slovenci zavemo, da nas je rodila slovenska mati, katero ne smemo nikdar zatajiti in izdati.

Govori g. Kozmina

Nato je nastopil navdušeno pozdravljen STANKO KOZMINA, nabrežinski domačin. V svojem govoru je kot predstavnik Slov. krščanske socialne zveze naglašal, da ima vsakdo pravico, da se organizira v organizacije, ki so bolj sorodne njegovemu svetovnemu nazoru in da je to pravica, ki izvira iz demokratskih načel. Pri tem je omenil kot vzgled tudi veliki ameriški narod, ki je eden najbolj demokratskih na svetu. V svojih nadaljnjih izjavah je povdarjal, da je edinstvo in sloga vseh slovenskih demokratskih množic na tržaškem ozemlju njen predpogoj za obrambo slovenskih narodnih pravic, slovenskih šol in slovenskega človeka v borbi za vsakdanji kruh. Poskusi

Zalibog se niso še otrsli te miselnosti, kadar gre za najosnovnejše pravice Slovencev, niti oni italijanski činitelji, ki jim je ZVU poverila odgovorna mesta v upravi STO. Tudi ta govornik je želel za svoje izvajanje burno odobranje.

ZAKLJUČEK

Govornike so poslušalci neprenehoma ustavljali z odobravanjem in ploskanjem. Ob koncu se je odobravanje spreverglo v pravo manifestacijo za vzore in cilje, o katerih so tako prepričevalno razpravljali.

Ko so se zborovalci samozavestno in novega poguma polni razhajali, je bilo videti, da so nezadovoljni samo dvoji: nasprotniki vseh vrst, ki take politične manifestacije za sam nabrežinski okraj niso pričakovali, in pa številne skupine tistih, ki niso mogli v dvorano zaradi pomankanja prostora. Za nabrežinski okraj je bilo število zborovalcev, okoli 600, ogromen uspeh.

Zborovanje v Nabrežini pomeni mejnik za ta zavedni in pogumni slovenski kraj, ki je spet postal trdnjava prave narodne zavesti in svobodoljubnosti; mejnik za Slovensko demokratsko zvezo, ki je s to lepo priveditvijo dobila novo potrdilo, da je njena pot pravilna; in za nasprotnike, zlasti rdeče Slovence obeh vrst, ki so v nedeljo lahko na lastne oči videli, v katerem tabornu je zdravi in zavedni del slovenskega naroda na Tržaškem.

POLITIČNI OBZORNIK

Sprememba v vladi Slovenije

Iz gole »potrebe po reorganizaciji« so v komunistični vladi republike Slovenije ne pričakovano izvedli naslednje spremembe:

Dosedanji minister za sodstvo, krščanski socialist dr. Jože Pokorn, je odstavljen in bo odslej samo predsednik neke študijske komisije. Na njegovo mesto je prišel znani ljubljanski meščanski oportunist dr. Heliodor Modic, bivši Titov poslanik v Pragi.

Odstavljen in ponižan je tudi dosedanji minister za trgovino in prehrano Viktor Repič. Njegovo ministristvo je dobil stari komunist Borštuar, ki je bil doslej minister za notranji promet. Na to mesto je prišel neznan partijec Tone Sušterčič.

Odstavitev dr. Pokorna je v skladu s postopno likvidacijo krščanskih socialistov, ki jih zdaj v vladi Slovenije po imenu zastopa samo dr. Marjan Breclj. Repiča so odstavili, ker je prehrana in preskrba v Sloveniji zadnje čase docela odpovedala.

V tej zvezi je tudi zanimiva ustanovitev posebnega ministristva osrednje vlade v Beogradu za priključene pokrajine. S tem so vzeli slovenski in hrvaški vladi oblast nad Primorsko in Istro ter je podredili naravnost Beogradu. Nezadovoljstvo med prebivalstvom tam je namreč tolikšno, da mu upajo biti kos samo na ta način.

In nič manj značilno ni, da je za novega zveznega ministra za te pokrajine bil postavljen Titov general Holjevac, bivši načelnik jugoslovanske vojaške uprave v zoni B.

Prvi pogoj za mir

Ameriški vojaški guverner v Nemčiji, general Clay, je imel v New Yorku govor, v katerem je dejal, da morajo vsi svobodni narodi sveta biti

odločni in zadosti močni, da bodo lahko branili sebe in svobodo pred kakršnim koli napadom.

»Ko si bo Evropa spet priborila gospodarsko stalnost — je dejal Clay — bo lahko dosegla tudi politično svobodo. Takrat ne bo mogla več nobena vlada uveljavljati svojih načrtov brez privoljenja ljudstva. Takrat bodo padale po vrsti vse tiste vlade, do katerih je prišla manjšina s pomočjo tujih oboževanih sil. Nadomestile jih bodo vlade izvoljene od ljudstva. Ko se bo to zgodilo — in ne prej — bo mir v resnici zagotovljen.«

Kmet v vzhodni Evropi

Voditelji mednarodne kmetске zveze so izjavili v Washingtonu, da bodo storili vse, da ojačijo odpor kmetov v vzhodni Evropi proti poskusom razlastitve. To bo prva naloga mednarodne kmetске zveze.

Mednarodna Kmetška zveza je predložila glavni skupščini Organizacije združenih narodov spomenico, v kateri pravi, da je dozdevni boj proti tako imenovanim »kulakom« le del novega sovjetskega načrta za proletariziranje kmetov.

Kmetiski stan, pravi spomenica, so že razcepili v nasprotujoče si skupine. Vsilili so mu boj proti tako imenovanim »kulakom«, čeprav teh v resnici ni.

Kmete so pritisnili k tlom in delajo iz njih rezerve za proletarijat. Pošiljajo jim na deželo brigade mestnih komunistov. Izgovarjajo se, da tako pomagajo revnim kmetom v njihovem boju proti »kulakom«, včasih pa tudi pri pospravljanju letine. Vendar pa kmetje tem spletkam ne nasedajo, ker gre le za slabo zakrinkano ponovitev postopka, ki je že uničil ruskega kmeta.

Sovjeti so kmetiskim voditeljem in velikemu delu kme-

to v namenili likvidacijo. Proletarizirani ostanek kmetijskega stanu pa hočejo podvreči službi komunističnih partij in njihovim potrebam.

Marshallov načrt in vzhodna Evropa

Britanski predstavnik pri Združenih narodih Mc Neill je govoril v Carnegiejevi mirovni ustanovi, da je Marshallov načrt dejstvo, s katerim mora računati tudi vzhodna Evropa.

«Sovjetska zveza — je rekel Mc Neill — je mislila, da bo ugodila potrebam držav v vzhodni Evropi s tem, da sklene dvostranske in večstranske trgovinske pogodbe. Toda ta poizkus ji je izpodlezel. To je razvidno iz izjav gospodarstvenikov teh držav samih. Tudi ni verjetno, da bi Sovjetska zveza bila sposobna oskrbovati svoje podložnike v bližnji bodočnosti.

Šele spricho tega lahko ocenimo važnost Marshallovega načrta. In prav zaradi te velike važnosti ga skušajo komunisti povsod sabotirati. Marshallov načrt ne bo ostal dolgo neznan državam vzhodne Evrope, ki se bodo kmalu odločile.

Pot, po kateri lahko vplivamo na Sovjete, gre skozi Varšavo, Prago in Beograd. Zato moramo budno opazovati vsako gospodarsko spremembo v teh državah ter biti pripravljeni jim vsak trenutek pomagati pri gospodarskem razvoju, da je le ta pomoč v skladu z našo varnostjo.

Tito obtožuje

Titova vlada je Varnostnemu svetu Združenih narodov poslala protestno spomenico, v kateri dolži zavezniško vojaško upravo v Trstu, da je kršila mirovno pogodbo z Italijo ter določila statuta o Svobodnem tržaškem ozemlju.

Te kršitve so:

1. Odlók o sestavi volivnih imenikov na STO-ju, ki daje neupravičeno volivno pravico 30 - 40.000 Italijanom;
2. pristop Trsta k Marshallovemu načrtu;
3. finančni in gospodarski sporazumi z Italijo, ki ogrožajo neodvisnost STO-ja;
4. zavlčevanje podržavitve vsega bivšega imetja italijanske države na STO-ju.

Sovjetski vpliv pada...

Mednarodni odbor za preučevanje evropskih vprašanj v Londonu poroča, da je za železnim zastorom zavlčevala splošna kriza, ki je zelo oslabil vpliv Sovjetske zveze na Vzhodno Evropo.

Politični red, ki ga je Sovjetska zveza uvedla po letu 1944 v vzhodni Evropi se je

KULTURA

Zgodovina in zemljepis za osnovne šole (izdana l. 1948)

Močno je bilo čutiti pomanjkanje tega učbenika na naših osnovnih šolah. Sedaj so osnovne šole oskrbljene z vsemi potrebnimi knjigami, manjka edino še prirodoepis.

V preprostem jeziku, ki je lahko razumljiv otrokom v prvih letih njihovega učenja, pripoveduje knjiga o slovenski zgodovini s posebnim ozirom na Trst in njegovo okolico. Med posamezna poglavja zgodovine Slovencev so vrinjene odstavki o Trstu, tako, da more učence dobiti pravi vtis o njegovi zgodovini in o njegovem pomenu. Škoda, da knjiga končuje s prvo svetovno vojno in ne prikaže nadaljnjih bojev Slovencev za njihove narodne pravice, posebno izven meja Jugoslavije.

Zgodovini Slovencev sledi kratak, (jedrnat) obris nekaterih poglavij iz zgodovine Italije.

Mnogo bogatejši je zemljepisni del, razdeljen na dva glavna dela:

a) splošni zemljepis, kjer so obravnavani osnovni pojmi zemljepisa.

b) posebni del, kjer pisec obravnava najprej Tržaško ozemlje nato Slovenijo in Jugoslavijo, nakar sledi obravnavanje vseh evropskih držav. Preprosto a zanimivo opisovanje ostalih celin bo moglo buditi v mladih zanimanje tudi za daljne dežele.

Knjiga ima pač svoje dobre in slabe strani; ker je namenjena trem višjim razredom osnovnih šol, obsega vso zgodovinsko snov in zemljepisni pregled treh razredov.

začel majati zaradi splošnega nezadovoljstva, kar se najbolj izraža v čistkah, ki jih morajo komunisti neprenehoma izvajati.

To nezadovoljstvo je zakoreninjeno predvsem v splošnem odporu proti razlastitvi zemlje, ki jo hočejo izvesti komunisti. V Moskvi se bojijo, da bi Tito lahko pozval madžarske, poljske in druge kmete, naj se uprejo proti uvedbi leninističnega komunizma v poljedelstvu.

Poročilo dalje omenja nezadovoljstvo v Ukrajini, na Madžarskem, na Poljskem in v vzhodni Nemčiji ter gospodarsko krizo, ki pretresa Albanijo in pravi, da zaradi te splošne krize ostajata Sovjetom samo dve poti: ali da sklenejo v Evropi sporazum, ali pa s silo zatró vsa nezadovoljstva.

Politbiro boljševiške partije je očitno izbral zadnjo možnost in upa, da bo uspel, preden se bo zahodnemu svetu posrečilo ustvariti dovolj trdno in na široko zasnovano zvezo, ki bi vzpodbudila in dala poguma tem »upornim elementom« v sovjetskem območju.

Politični red, ki ga je Sovjetska zveza uvedla po letu 1944 v vzhodni Evropi se je

dov. Razdeljena je po snovi in ne po razredih. Tako je učitelju samemu prepuščeno, da v okviru predpisanega programa izbira poglavja, ki jih bo obravnaval v tretjem, četrtem ali petem razredu. To je tudi glavna pomanjkljivost knjige, ki je očitno sestavljena v naglici brez točnega upoštevanja učnih načrtov. Treba bi bilo misliti na novo izdajo za vsak razred posebej.

Zgodovinski del je brez ilustracij, kar nikakor ni prikladno za osnovnošolsko knjigo. Bogato pa je ilustriran zemljepisni del, ki ga poživlja 53 slik in-rižb. Nekateri so bolj, druge manj srečno izbrane (n. pr. Vrbsko jezero, Triglav, itd. niso tipične). Kljub tolikemu številu ilustracij pa ni slike Maribora in Celovca.

Kljub pomanjkljivosti je knjiga najboljša in služi svojemu namenu.

Zemljepisni atlas za osnovne šole (izdan v apr. 1948)

Slovenski zemljepisni atlas za osnovne šole je le slovenska izdaja enakega italijanskega atlasa, tiskanega v Trstu, z dodatkom zemljevida Tržaškega ozemlja in nekaterimi stvarnimi popravki.

Dasj je bil tak atlas za slovenske osnovne šole nujno potreben, ta ne odgovarja svojemu namenu niti po izbiri zemljevidov niti po tehnični izvedbi. Mora bi dejansko dopolnjevati učno knjigo s primernimi zemljevidi, a takega svojega namena ne dosega.

Vsebuje: planiglobe, zemljevide posameznih celin in zemljevid Tržaškega ozemlja. Dasj se pri pouku zemljepisa v osnovnih šolah največ poudarja obravnavanje Slovenije, v atlasu tega zemljevida ni.

Samo po sebi bi služili v osnovnih šolah shematični zemljevidi celin. Razen Evrope bi bil vsakakor potreben natančnejši zemljevid z mejami držav in točnejšo razdelitvijo gorovja in nižavja.

Zemljevid Tržaškega ozemlja je premalo jasen in točen. Zelena barva — ki naj označuje nižavje, prekriva na več mestih érke, ki naj označujejo vzpetine. Vzpetine so risane približno (n. pr. ob Mirni) in ne dajejo jasne slike o oblikovitosti.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

Dasj potreben, vendar atlas ne ustreza popolnoma potrebam slovenskih šol in bi bilo želeli, da se čimprej oskrbuje slovenske šole z ličnim in tehnično dovršenim atlasom, v katerem nikakor ne sme manjkati tudi zemljevid Slovenije.

SPOMENICA

Slov. demokratske zveze za STO Varnostnemu svetu Združ. narodov

5. Slovensko šolstvo.

Edino področje, kjer je Zavezniška vojaška uprava popravila krivico, napravljeno Slovincem, je šolstvo, kjer je uvedla slovenske osnovne, nižje strokovne in srednje šole.

Občutek ponižujoče zastopavljenosti naroda, ki je kljub maloštevilnosti v teku zgodovine dokazal veliko kulturo, katere mu ne odrekajo niti njegovi največji nacionalni nasprotniki, pa je ponovno vzrastel, ko je javnost čitala tiste dele drugega poročila poveljujočega zavezniškega generala Varnostnemu svetu, kjer je govoril o slovenskih šolah. Dvomiti o pravici do svojih šol naroda samo zato, ker večina svojih pripadnikov govori tuji jezik, kot je bilo treba tolmačiti besede generala Aireya, je naziranj; s katerim se naša javnost nikakor ne more strinjati.

Po takih izjavah se SDZ ne čudi, da še vedno niso na anglo-ameriškem področju STO-ja ukinjeni mnogi izmed tistih zakonov in ukrepov s katerimi je fašistični režim po uničenju italijanske demokracije pričel uničevati kulturni razvoj Slovencev in Hrvatov.

6. Slovenske gospodarske ustanove.

V Julijski Krajini je imelo slovensko in hrvatsko prebivalstvo — ki ga je bilo več kot 600.000 — po prvi svetovni vojni leta 1918, več kot 600 denarnih in drugih gospodarskih zadrug z več kot 80.000 člani. Imovina teh zadrug z denarnimi vlogami vred je znašala več kot 300 milijonov zlatih kron (enako takrat 60 milijonov zlatih dolarjev).

Poleg zadrug je delovala po mestih še vrsta bančnih in drugih denarnih zavodov, na katere se je naslanjala slovenska in hrvatska trgovina, obrt, industrija ter pomorska plovba.

V središču mesta Trst smo imeli leta 1918, ko je Italija zasedla Julijsko Krajino, poleg na združni podlagi osnovanih denarnih zavodov tržaške hranilnice in posojilnice, Trgovsko-obrtno zadruge, Hrvatske centralne hranilnice in Narodne posojilnice tudi pupilarno varno Splošno hranilnico, dalje Jadransko banko s kapitalom 30 milijonov zlatih kron in samostojno podružnico Ljubljanske kreditne banke z glavnico 10 milijonov kron, nevštevši združnih denarnih zavodov v tržaških predmestjih Škedenj, Sv. Ivan, Barkovlje in Opčine.

Javno izpovedani smoter fašizma je bil raznaroditev in poitalijančenje slovenskega življa Julijske Krajine. Zato pa je bilo treba predvsem uničiti manjšinske gospodarske organizacije.

Z veliko muko sta

vpliv na upravo tržaške pokrajine in na vse javne korporacije.

Upravičeno ogorčenje demokratske nekomunistične slovenske in hrvatske javnosti STO-ja spričo tega dejstva pa postane še bolj razumljivo, ako upoštevamo, da sta dve glavi posvetovalni telesi STO-ja, t. j. tržaška občina in okrožni svet še danes izključni domenji italijanskih strank in da ni kljub temu, da predstavlja slovensko-hrvatska manjšina 28% prebivalstva, v njih niti enega slovenskega ali hrvatskega predstavnika. SDZ meni, da tako stanje v bodoče ne more trajati, posebno še, odkar ZVU stalno poverja nove kompetence tem popolnoma enostransko poverjenim organom. V zadnjem času je n. pr. dobil nalog celo poveljnik policije, da dnevno poroča predsedniku okrožja.

Na ta način prehaja krajevna politika in izvrševanje oblasti vedno bolj v izključno italijanske roke, kar je v škodo enakopravnosti in mirnemu sožitju obeh narodov STO-ja. SDZ ne more imeti zaupanju v tako važna posvetovalna in upravnna telesa, od katerih je popolnoma izključena tretjina prebivalstva in v katerih ni s slovenske strani nobenega nadzorstva in kritike. V demokratskem zahodnem delu Evrope je tako stanje v upravnih telesih, ki nikakor ne predstavljajo odraza sestave prebivalstva, gotovo edinstveno. Ako upoštevamo poleg tega še nacionalistično stremljenje italijanskih strank, potem mora SDZ ugotoviti, da so tako enostransko sestavljena vrhovna upravnna telesa nezdržljiva z utrjevanjem samostojnosti in neokrnjenosti STO-ja.

Radio Trst II

(na valovni dolžini 203,6 metra ali 1474 Kc na sekundo)

Nedelja, 31. 10.: 9.30 Kmetijska ura, — 10.00 Maša s prenosi iz cerkve sv. Justa, med mašo pridiga. 11.45 Nedeljska glasba. — 13.00 Glasba po željah. — 17.00 To, kar vsakdo rad posluša. — 19.00 Ali že veste. — 20.30 Filmski trak. — 21.00 Vesela ura. — 22.00 Cesar Franck: Sonata za violino in klavir v A duru.

Ponedeljek, 1. 11.: 13.00 Iz češkega glasbenega sveta. — 13.40 Glasba za orgle. — 18.00 Naša povest. — 18.15 Glasbeni lik Beethovna. — 19.00 Zdravniški vedež. — 20.00 Športna kronika. 20.10 Samospeve poje Dušan Pertot. — 20.30 Sprehodi po našem podeželju. — 21.00 Čajkovskij: Patetična sinfonija.

Torek, 2. 11.: 13.30 Orkestralna glasba ruskih skladateljev. — 17.30 Glasba Riharda Wagnerja. 19.00 Človek in priroda. — 20.00 Skladbe Gallusa: poje Komorni zbor. — 20.30 Moja zemlja. — 21.00 Pester večer. — 21.45 Mozart: Requiem v D molu.

Sreda, 3. 11.: 13.00 Glasba po željah. — 18.00 Mamica pripoveduje. — 19.00 Žena in njen svet. 19.10 Na harmoniko igra August Stanko. — 20.00 Pevski koncert Otte Ondine. — 20.30 Z domače knjižne police. — 21.00 Vzori mladini: Jurij baron Vega.

Četrtek, 4. 11.: 13.00 Odlomki iz koncertov za soliste in orkester. 18.00 Musorgskij: Slike z razstavne. — 19.00 Slovenščina za Slovence. — 20.00 Nekaj znanih Straussovih valčkov. — 20.15 Pojo »Fantje na vasi«. — 20.30 Dekliški kotiček. — 21.00 Radijski oder: Razvalina življenja.

Petek, 5. 11.: 13.00 Glasba po željah. — 18.00 Naša povest. — 18.40 Duet: Kozem Rožica in Trobec Danica. — 19.00 Tehni-

ka in gospodarstvo. 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 21.00 Mojstri besede. — 22.40 Operni dueti.

Sobota, 6. 11.: 12.00 Ljudje in nazori. — 13.00 Glasbene pravljice. — 18.30 Iz slovanskih oper. 19.00 Oddaja za najmlajše: Vražiček v steklenici. — 20.00 Športna kronika. — 20.30 Programski periskop. — 21.00 Sobotni večer: Veselo omizje. — 22.00 Večerni koncert.

Zanimivosti

Volitve v Združ. državah

Tisk, radio in televizija bodo stalno poročali o razvoju volitev 2. novembra. »Glas Amerike« bo ob tej priliki imel posebne oddaje in obveščal tujino o poteku volitev. Zvečer 2. novembra bodo poleg običajnih postaj oddajale še tri posebne, in sicer ena za Evropo, ena za latinsko Ameriko in ena za Daljni Vzhod.

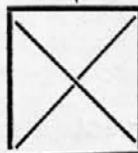
Ugotovitve ameriškega vojnega ministrstva

Vojno ministrstvo je podkrepilo z listinami izjavo ameriškega delegata Frederika Osborna pred pododborom Glavne skupščine ZN v Parizu, da bi Združenim državam, ako bi pristale na sovjetski predlog za znižanje oboroženih sil za eno tretjino, ostalo le šest bojnih divizij, medtem ko bi jih imela Sovjetska zveza 150. Ministrstvo izjavlja, da bo imela ameriška vojska, ko bo dosegla najvišjo odobreno silo 947.000 mož, največ 18 bojnih divizij, kar smatrajo merodajni vojaški krogi Združenih držav za minimum, ki je potreben za obrambo države v primeru sile.

To Osbornovo izjavo je ponovno napadel sovjetski delegat Jakob Malik. Malik je trdil, da imajo Združene države pod orožjem

VOLIVNO GIBANJE

Štirioglati prostor zraven lipove vejice prekrizajte tako-le:

»Kaj mi bo dala Slov. dem. zveza, če bom volil zanjo?« Tako se vprašujejo nekateri mlajši Slovenci - oportunisti. Kaj ti bo dala? Ali še ne veš, da se SDZ bori za narodnostne, kulturne in gospodarske pravice Slovencev. Čitaj njen program, čitaj njen list, pa ti bo vse jasno! Le poglej, kaj nudijo Slovincem italijanske stranke. Prav nič! Si še v dvomu, katero stranko boš volil?

Zaveden Slovenec bo volil LIPOVO VEJICO!

Misli in sklepi ob dveh volivnih sestankih

Štandrež, 28 okt. 1948

V ponedeljek 25. t. m. se je vršil v štandrežu volivni sestanek DFS. Govoril je tov. Viljem Na-

VOLIVCI in VOLIVKE!
V nedeljo 31. oktobra bo volivni urad na goriškem zupanstvu odprt od 9. ure zjutraj do 5. popoldne. Za slučaj, da bi kdo svojo volilno izkaznico zgubil, ima pravico zahtevati, da mu izstavi drugo. Na Placuti štev. 18/1 pa bodo ves dan naši zastopniki na razpolago volivcem za vsako pojasnilo in pomoč!

1.400.000 mož. Mogoče se je njegova izjava nanašala na skupno število ameriškega vojaškega osebja, pri čemur pa ni upošteval, da je 70 % osebja, ki ga vsebuje to število, dodeljeno raznim službam.

Malik je nadalje trdil, da razpolagajo Združene države trenutno z 200 divizijami. To ne odgovarja dejstvom, ker število ameriških bojnih divizij med vso vojno ni bilo nikdar večje kot 98. Ameriško vojno ministrstvo navaja, da je 1. oktobra bilo število vpostavljenih 636.000, od katerih je pa le 180.000 dodeljenih bojnim enotam, to je 12. divizijam, od katerih šteje vsaka okoli 15.000 mož.

Ali veste, kje se dobe zimsko perilo, nogavice in druge potrebščine?
Pri domači tvrdki Lupše Joan — TRST, Via Rismondo št. 1

Za »Uršičev sklad«

N. N. iz Sovodenj 400.— lir;
N. N. iz Vrha preplačilo 240.— lir;
Francka S. iz Milana 200.— lir; g.
Artur mesečni prispevek 1.000 lir.

nut pred približno 150 poslušalci, od katerih je bilo morda 100 volivcev. Kakor vedno pri UAI Sarajevskih, SIAUarskih in sedaj FRON-TAŠkih shodih ni primanjkovalo odobravalnih vzkljkov, ki tako zelo spominjajo na ploskanje nekdanjih fašističnih »adunat«. Predstavil se je tudi štandreški kandidat tov. Makuc, ki je hotel kar sam poučiti ljudi, kako naj ga volijo. Ko je pa risal na tablo volivni znak, se mu je tako ponesrečilo, da je kar trikrat napačno napisal veliko črko S, ker jo je točno nasprotno zaokrožil, kar je zbudilo precej smeha in zafrkljivega šepetanja! Po dobri uri premljevanja zastarelih stvari se je vse razšlo s precejšnjo negotovostjo zmage v srcu!

Bolj zanimivo je bilo naslednji večer, ko je napovedala volivni sestanek KPI. Prostori shoda so bili sicer različni, a glej ga no, udeleženci pa po večini eni in isti. Govoril je Italijan »compagno« Pellegrini v svoji čisti florentinščini, da bi ga čistokrvni slovenski narodnjaki lažje razumeli. Vse kaže, da je bila govornikova obzirnost kronana s popolnim uspehom, saj so poslušalci tudi ta večer odobravalni in ploskali. Kje je narodna čast, s katero se je naša vas vedno tako in po pravici ponosala? Dejstvo, da so ploskali es

Vesti z Goriškega

Carine prosti pas

Kakor doznavamo sta senat in poslanska zbornica v Rimu odobrila zakon, ki ustanavlja carine prosti pas za Gorico, in sicer na ozemlju med Sočo in reko Vipavo vključno s tvornicami v Podgori. Zakon bo stopil v veljavo 1. januarja 1949 in bo zaenkrat v poizkusu za celo leto 1949. Carine prosti pas bo podaljšan za nekaj let, če se bo izkazalo, da je prebivalstvu res koristen in da država s tem nima prevelike izgube!

»Giornale di Trieste« in dvojezičnost

V sredo 27. t. m. je »Giornale di Trieste« izlil svojo jezo nad slovenskim napisj v Števerjanu in zahteval, da bi se tam uvedla dvojezičnost. Zahteva namreč, da bi bili dvojezični napisi tudi v cerkvi in na spomeniku padlim.

Revež se ne spomni, da niti njegov somišljenik fašizem ni mogel izgnati slovenskega jezika iz cerkve. V Števerjanu živijo sami Slovenci. Par italijanskih vojakov je tam le zaradi obmejnega bloka. V Gorici pa je na tisoče Slovencev in vendar jim »Giornale di Trieste« ne dovoli dvojezičnosti. Res čudno pojmovanje demokracije in enakopravnosti.

Čipkarski tečaj

Pouk na čipkarskem tečaju se prične ob treh popoldne dne 5. nov. v ulici Morelli 15 - pritičje. Vpisovanje v tečaj se zaključi v soboto 30. t. m.

Blago za obleke

Vse, ki so v posesti blagovnih izkaznic ustanove UNRRA, obveščamo, da so prispele tkanine UNRRA. V Gorici se prodajajo že od četrta 28. t. m.; na deželi nekaj dni pozneje. Na vsako izkaznico se bo moglo kupiti proti

odrezku B/1 količino blaga, ki odgovarja 30 točkam. Blago bo lahko kupil vsak tam, kjer ga je vnaprej naročil.

Cene posameznih tkanin in število odgovarjajočih točk so sledeče:

- Surovo platno cm 120 = točk 9 á 246 L m
- surovo platno cm 150 = točk 11 á 297 L m
- baseno točk 5 á 164 L m
- contil točk 8 á 163 L m
- flanela točk 9 á 220 L m
- massaua točk 5 á 242 L m
- platno za hlače 140 cm = točk 20 á 545 L m
- platno za prevleko žimnic = točk 6 á 244 L m

Vse blago je iz čistega bombaža.

Vesti s Tržaškega

Žalostno a resnično

»Primorski dnevnik« piše, da je Čelihar Bruno iz Rocola — na Hrību št. 1122 — izbrisal svojega otroka iz slovenske šole ter ga prepisal v italijansko. Kot vzrok za svoje vsega obsojanja vredno dejanje je navedel, da mu je jugoslovanska delegacija že štirikrat odbila prošnjo za potovanje v Jugoslavijo. Kakor odločno obsojamo nepremišljeno dejanje očeta, ki se ne zaveda svojih narodnih dolžnosti, za kar se bo še bridko kesal, ne moremo mirno preko vzroka, ki ga je navedel v opravičilo svojega dejanja.

»Primorski dnevnik«, ki vedno zagovarja pravico do tako imenovane »kostruktivne kritike«, ne reče ene same besedice proti čudnemu postopanju Gospodarske delegacije FLRJ v Trstu. Res je sicer, da je v naslednji številki popravek tega urada, v katerem zanika, da bi bil kdaj koli Čelihar vložil prošnjo za potovanje v Jugoslavijo in da je bil to le »slab izgovor« nespametnega očeta. To pa ne spremeni ničesar na dejstvu. Znano nam je, da morajo Slovenci, ki imajo sorodnike v Jugoslaviji, moledovati za navadno potno dovoljenje po večkrat. To je poleg zapravljanja časa združeno tudi s precejšnjimi gmotnimi izdatki. Znano je tudi, da pogosto Gospodarska delegacija odbije nujne prošnje, ko gre za težke bolezni in celo za smrt sorodnikov, češ da so predložene listine nezadostne. Mislimo, da imamo Slovenci po težkih zapostavljanjih s strani fašistov, pravico zahtevati od jugoslovanskih uradov, da nam gredo na roko, da so pri izdajanju dovoljenj hitri in širokogrudni, da so z eno besedo bolj demokratični. Čeliharja iz Rocola pa vabimo, da popravi svojo veliko napako proti lastni krvi, ki je neutemeljena tudi pri še tako velikih vzrokih, in spet prepíše svojega potomca v slovensko šolo, kamor po vseh človeških in naravnih pravicah spada. Izgovor s potnim listom je res »slab izgovor«, posebno če upoštevamo, da prihaja s strani novih diktatorjev, ki pri izdajanju dovoljenj delajo razlike med pripadniki istega naroda.

Odgovorni urednik: Janko Simčič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

CANKAR

Če jih ne izkrca evrazijska brca, presveti gnezda jim bela zvezda!

KRPAN

O Cankar! Vse to je res?

CANKAR

Kričijo do nebes: Progres! Progres!
Oh, kakšen potres!
Oh, kakšen progres!
Sam bukov les,
le nekaj borov je vmes!

KRPAN

Kdo pa je bor?

CANKAR

Ti, Krpan, si nor?
Ne veš, kdo je bor?
On v hosto je svignil
in v hosti povzdignil
umor v poezijo,
poezijo v umor,

zato ga častijo!

KRPAN

Ubitega slepca ali belouško obesimo na grm, gada na hruško, ko pride pomlad!
A zdaj bi le vedel rad, katere književne so struje, katere književne smeri, kaj mladi rod snuje, kaj ga skrbi in boli?

CANKAR

Kadilnica!

KRPAN

Kadilnica je za oltar, v književnosti nelepa stvar!

CANKAR

Le kdor ima kadilnico, je varen pred kaznilnico!

KRPAN

Od take rime srce zaboli me!

CANKAR

V nas vlada zločin,

rokovnjaška morala, Krjavcljev sin in nedozoreli Jerala!

KRPAN

Ni jasno! Da niso spet tiste ogabne kratice?
AFŽ = SFOF = IOOF = SKOJ = KLO = OKLO = !
Če naletim na takšno črkasto coklo, kot da mi mravlje preletajo lice!
Potem pa »Stenčase« in »Fizkultura«!
Tako je pela večasi stara kura.

CANKAR

»Tat, rokomavh govori jezik drugim neumeten.«

KRPAN

To pa ni moderna!

CANKAR

Ne, to je iz Prešerna!

KRPAN

Moj ljubi Cankar, zakaj si ugankar?

CANKAR

Kadilnica, kaznilnica, to dvoje je danes na izboranje pisarju, da po zaporih vlažnih zase poje Kdor hpece biti prvi med poeti, umetnik ljudski z lepo molzno kravo, ta mora le kadilnico vihteti rdečim rokomavhom za prebavo!
Pred Titovo podobo klikni: »Ave!«
Če srečaš Kidriča ali Kardelja, Marinka ali drugega kozelja vrhovnega — postoj odkrite glave!
»Pastoje« — tako po rusko izgovori, saj to so naši bratje, ki trpijo kot mi, dodaj besedico »stihij« — *bolj slaven boš kot bora umotvori!

CANKAR

*Beseda »stihija« ali pridevnik »stihijski« v pomenu element in elementaren je iz ruščine... in se je zelo priljubila našim komunistom. Brez »stihije« ni članka, ni govora naših Kidričev in Kardeljev. Celó očka Marinko jo rabijo v prečudečnih govorih, seveda, včasih ne na pravem mestu.

KRPAN

Kresilna moja goba, moj brusi!

Kako nedolžno varal sem cesarja! Nemara pa med vsemi temi gnusi moderna le svoboda zagovarja?

CANKAR

Umrla je moderna, Zupančičeva terna!

KRPAN

Kaj? Tudi pesnik Dume in Cicibana?

CANKAR

Zdaj hvali, hvali Titeka titana!

KRPAN

To vendar ni mogoče!
Kaj pravi narod?

CANKAR

Joče!
Legla na narod je senca orjakova, vstali so bori in glupost kozakova, štirih mejnikov trije — zaigrani so ali namenoma tujcu — prodani so!... Našli smo pot!... Se Prešerna nam

pacijo,

dušo, človeka in zemljo nam slačijo!
(Konec prihodnjič.)